

ЦЪРКОВЕН ВЪЗГЛЕД

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИЯ ПРАВОСЛАВЕН ЦЪРКВЕН
ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

Антони ХУБАНЧЕВ

Възпитание за миротворно служение

...И не ще се узат повет на воина*,
(Ис. 2:4)

Ваше Високопреосвященство,
Ваш Препосвященствъ,
Скъпи гости, драги братя и сестри!

Сърдечно ви приветствувам от името на Международния съвет на ЦМХК и ви изказвам най-добри пожелания за успешна и плодотворна работа в предстоящата сесия. Ръководните органи на движението ви гледам с доверие и надежда на младата християнска генерация от нашите църкви, която с плам и всеотдайност дава своя миротворен принос за осъществяването на най-светлите идеали на човешвостта.

В младото поколение, в неговия създателен устрем и търсене на новото и градивното в живота, е заложено бъдещето на човешвостта. В творческото си дръзновеане младите съзиждат мостове към бъдещето, за да осъществят неразкъсваемото единство на нашето движение напред. Съзнателно колосална творческа сила и жизненост тя е по-мощна и по-силна от смъртта, от разрушаваната, от атомното безумие и силата на злото. Но връзката и преемствеността между поколенията, благодарение на която се обогатява и усъвършенствува духовната и материалната култура на обществото, се осигурява до голяма степен посредством възпитанието. То е всеобща и необходима категория в обществената живот. Затова и основната тема на тази сесия е от изключително важно значение за съвременната социална анатомия (служебна) на църквите. В случая се има пред вид възпитанието, което ние за своя цел миротворното служение, за свой критерий творчески разбираме на евангелските принципи за мир, справедливост и помирение и като практика — отговаряването и утвърждаването на мирното съществуване.

Целеустремността към мирния и градивен труд е вродено, което е съществувало винаги човешвостта и неговия стремеж да утвърди и доразвие най-добрите и плодотворни традиции на духовния и материалния прогрес. Възпитанието за миротворно служение е органически свързано с този процес. В нашата съвременност обаче то ние качествено нови компоненти. „Ако човешвостта в цяло продължава да живее... то това ще е само прост резултат от факта, че се е родило, но това ще бъде резултат на обстоятелството, че човешкият род сам е решил да продължава своя живот. Обществото, което притежава атомната бомба, ще окава високо от света на природата, тъй като самото то вече е отговорно за своя живот и смърт. За да продължава да живее, то трябва от днес всекидневно и ежеминутно да потвърждава своето съгласие за живот.“ (Жан Пол Сартр, Presentation, „Les Temps Modernes“). Това означава, че новата генерация трябва да възприеме скъпите отговорности за собственото си съществуване и това на другите членове на обществото. Младият човек трябва да осъзнае своето положение в живота като призвание и като задача за съхраняване и творчески да доразвие неговите ценности. В това се състои и категорическият императив на миротворното служение. „Явявайки се наследници на предходните поколения, и позовавайки се от постиженията на нашите съвременници, ние поемаме отговорността по отношение на всички хора и ние измаме право да не се грижим и за ония, които не дойдат след нас,

за да увеличат кръга на човешкото семейство“ (Папа Павел VI, Епикалика „Populorum progressio“).

2. Дилематиката на конкретното мислене е взаимовръзка на два аспекта на битието. Но въздействието в изменията се потоп на времето, а преходността и партикулярността на опита, християните остават следовници на своето собствено онтологическо разбиране на мира Господен и тяхното миротворно служение се обособява наред с всички тайни на живота във възкръсналият Господ Исус Христос, ободна неправдата, враждата и злото в света. Християните намират критерии за истинността на своето служение в завета Господен и в принципите на светото Евангелие. Богословното на мира е същевременно и християнската практика на мира в нашите четири измения:

- а) като найпълно специфичен християнски мир = Богат;
- б) като индивидуален мир: (изтърпение, душевен мир);
- в) като социално миротворно служение за по-справедлив обществен структур, против експлоатацията и дискриминацията на човека;
- г) като стремеж за намаляване на напрежението и сферата на международните отношения и окончателното промъкване на войната от лицето на земята.

В аспекта на възпитанието в служба на мира това разграничение е от съществено значение, защото разграничаваната линия между двата полюса при богословското осмисляне на миротворното служение се намира именно между тези четири измерения. (Респективно при богословно-философските и социалните). Прометейте срагата си — казват един, — тогава и нашите взаимоотношения ще се променят от само себе си... Но за съжаление тези взаимоотношения не могат да ни удовлетворят, тъй като капитализмът, расизмът... ще продължават необезпокоени да съществуват. Прометейте (обществени) условия — казват други — тогава ще се променят също и хората. Но за съжаление такива хора не могат да ни удовлетворят... защото семейните кризи, злото на самоубийствата и алкохолизмът ще нарастват непрекъснато. Затова трябва да се действа и по двете направления.“ (Юрген Молтвау, „Задачи на християнското богословие днес“, Вълкът на Богословския отел на РББ).

Във основа на нашия християнски съгласен е и да да бъде в съответствие с отговорните задачи на цялата историческа действителност, възпитанието за миротворно служение следва да се реализира с оглед на указаните четири измерения. „Осъществяването на мира в различните области на живота е неразривно свързано с всяка една от тях. Осъществяването на мира само в една област не е никакво миротворство“, (Д-р Г. Лиде, „Световният мир и Божият мир“, списание на Евангелската академия в Хеси и Нагсу, № 94).

3. Съвременната международна обстановка, характеристиката е т. нар. нови политически реалности, дава основание на християните и за всички хора с добра воля опитвативно да приценяват настоящето и да гледат с надежда в бъдещето. Това са фактори с благоприятно въздействие при възпитанието за миротворно служение.

Студентата война се прерязва вече в анархизъм на нашето време. Стана все по-очевидна следната алтернатива: усиленият за разрешаването на остри политически проблеми трябва да се правят не на основата „на псевдонаучните доктринални модели“ („на политиката от позици на силата“, „равносметно на страха“, „разлахата“), международните взаимоотношения трябва да се развиват не по пътя на засил-

* Възлюбено дъщеря, променеси на 3 април т. г. при отравено конституираща сесия за Младешката комисия на ЦМХК и азлата на Духовната академия.

ване конфронтацията между съществуващите блага, не чрез създаването на нови военнополитически и икономически групировки, но на основата на принципа за мирното съвместно съществуване. При това е напълно ясно, че доказателството на Студентската война трябва да бъде не само в областта на политиката, но и в социалната психология. Тук именно ние се натъкваме и на една от специфичните задачи в миротворното служение. То трябва да бъде насочено към преодоляването на изкуственото създаване на недоверие и отчужденост, на невраждното противопоставяне на един народ и нация на друг, против културното и политическото изолация на антикомунизма и антисъветизма. Необходимо е от създаването на хората да бъдат изкоренили шовинистичките и ренесансисти концепции и идеите за национална изключителност и превъзходство. Това е и изискването на всеобщия принцип за антиегитин характер на всяко хуманитарно възпитание.

Настоящият етап в развитието на политическите и икономическите взаимоотношения се характеризира с и адаптиранията на империалистическите сили към мирното съществуване, прокарано от социалистическата общност. Държавите от империалистическата система все повече се убеждават, че е възможно по пътя на военната конфронтация и на локалните войни да се постигне разрешение на политическите конфликти. (Напр. това показа войната на САЩ в Индонезия, както и кризата в Близкия Изток). Империалистическите сили в света променят своята стратегия и методи и правят опит да фашифицират принципите за мирното съвместно съществуване. Това поставя нова изисквания за възпитателния процес при отговаряне на положителните резултати, постигнати от миролюбивите сили в света. А ето и някои от по-важните:

а) обстойното разкриване същността на мирното съвместно съществуване в сегашния етап от неговото развитие. Мирът би могъл да бъде по-надеждно съхранен ако се познаят тозко и безпристрастно условията, които пораждат мира и войната, защото запалките за мира или възможностите за неговото реализиране не се коренят само в добрата воля на личността, но предимно в структурите на обществото. Мирът е зависим както от общественте структури на отделната държава, така и от системата на международните взаимоотношения. Мирът не е само отсъствие на война, но широко разгръщане творческите възможности на народите за увеличаване на обществното благо и създаване на условия за достоен живот и благоденствие за всеки човек. (В този контекст от особено значение е също така разкриването на смисъла на старозаветното понятие „милово“).

б) възприемане на възпитанието като инструмент за ос-

вобождение, като революционно в последствията му по отношение на социално-неправедните обществени структури. Възпитанието трябва да се съхранява и прокарва в живота като практика, променяща общественото битие. В повечето случаи в държавите от капиталистическата общност възпитателните реформи е омит да се стабилизира с педагогическите средства съществуващата социална неправда. По този начин възпитанието, като способ за оформане на съзнанието, става средство не за освобождението на човека, но за духовното му поробване и подтисване. Затова следва да се отдели немалко необходимо внимание на възпитателното въздействие на Църквите, общественте организации, профсъюзите и т. н. От друга страна не може да не се отчете като положително явление в много държави от Третия свят обстоятелството, че паралелно със стремеше за национално освобождение и самостоятелност са създадени възпитателни системи, които имат за цел освобождението на човека от културното самозатчуждане, от духовната зависимост и икономическата експлоатация;

в) намирането на по-резултатни форми за стимулирание с всички миролюбиви сили в света г. е. провеждането в живота на възпитание, насочено към създаването на открити личности и общности, способни за диалог и за съвместни действия в широки фронт на антиимпериалистическите сили. Така основната линия на християните във възпитанието за миротворно служение би намерила своя действителен израз в солидарността с всички хора с добра воля за съхраняването на мира като висше благо за човечеството.

Същият братя и сестри, предадени на младата християнска генерация от нашите държави.

Бих желал да завърша със следните думи на отец Пьер Тайр под Шарден: „Пред нас се разкрива не само безпристрастността на бъдещето време, но и едно бъдеще, което се формира сега... Това е безусловно-такава ослепителна перспектива, че човек никога не може да забрави за нея...“ („Der Mensch im Kosmos“). Ние, създадените от Бога, носим отговорността за този свят и за „второто творение“ (seconde creation), което творим самите ние. А това е една нова действителност, резултат на общочовешкия стремеж към мир и съвладетелен труд и на търсенето на все по-съвършена и социално-справедлива организация за човешкото общество.

Нека Господ Бог да благослови миротворческите усилия, мирния труд на всички хора по земята и да запази в мир Своето творение.

Сесия на Младежката комисия при Християнската миротворна конференция

СОФИЯ, 3-5, IV, 1973 г.

Г. В изпълнение решенията на IV Всехристиянския конгрес за мир (Прага (30. IX. — 3. X, 1971 г.), от 3-5 април т. г. в Духовната академия „Св. Климент Охридски“, София, беше проведена конституираща (учредителна) сесия на Младежката комисия на ХМК. Заседанието протекна под знака на разисквания върху главната тема: „Възпитанието за миротворно служение като аспект на борбата на християнската младеж за мир“.

Преди всичко трябва да се отбележи, че ориентацията на Младежката комисия на ХМК към тъй актуалната днес проблематика на мира не е явление случайно и изолатино от досегашните й задачи. В това отношение е необходим кратък преглед:

Още на първото си заседание (11-14. IX. 1960 г.) Младежката комисия подбери за дискусии теми като: „Църквата и общественте проблеми“ и „Младото поколение и политическите възгледи на съвремето“. При провеждането на Първия всехристиянския конгрес за мир от 13 до 18 юни 1961 г. (както и по-късно, през м. юни 1963 г.) Младежката комисия отново заседава в Прага под девиза: „Миротворното служение на младежката“. Върху същата тема се разгърна по-нататъж дискусии в заседанието на 28 юни — 3 юли 1964 г. вече в рамките на Втория всехристиянския конгрес за мир. През м. юни 1965 г. е проведено заседание в Хьолст (ГФР) на социалните преобразованията в съвременната революция и на социалните преобразованията в съвременната революция и на социалните преобразованията в съвременната революция и на социалните преобразованията в съвременната революция. Проведеното от 6 до 11 юли 1966 г. заседание в Хиршлух (ГДР) е посветено на въпроса: „Размерите (обхвата) на освобождението“. На свой ред проблемите за „теорията на революцията“, „внетанкската война“, „Октомвриската революция“ и „социалистическата революция в перспективите на Третия свят“ са разглеждани на заседанието, проведено през м. юни 1967 г. в Западен Берлин. През м. април 1968 г. като Работна група „Е“ Младежката комисия се занимава с „Проблема за новото общество и новото съзнание“, а през м. декември 1969 г. е проведена се-

сия в Стокхолм (ГДР) относно „Пречките за едно всеобщо развитие и възможности за тежкото преодоляване“. Точно преди 2 години (м. май 1971 г.) България православна църква беше домакин на друга сесия с тема: „Участието на младите християни в антиимпериалистическата борба“. Последното заседание на Младежката комисия се състоя в началото на м. октомври 1971 г., в рамките на IV Всехристиянския конгрес за мир (като Работна група „Д“, на тема: „Борбата за мир и справедливост с оглед различните форми на контра- и псевдореволюция при условията на съвременния империализъм“).

При тази подготвяна миротворна ориентация и при предвидената от IV християнския конгрес за мир тема за разискване: „Възпитание за миротворно служение като аспект на борбата на християнската младеж за мир“, в нашата столица се събраха 38 млади християни и ръководители на християнската младеж от Азия, Африка, Европа и Северна Америка. На тази сесия делегатите участници избраха ново ръководство на Младежката комисия в състав: председател — Волф-Дитрих Гуч (ГДР); заместници — Хелга-Дев (САЩ), Роджер Райт (Северна Леоне) и едно свободно място за Руската православна църква; секретар — Габор Хегер (Унгария). От страна на ръководителите на ХМК бяха делегирани като консултанти по богословските въпроси проф. Калман Хусты (Унгария), проф. Иван Панчовски и асистент А. Хубанчев, който отговаря пред РП и МК на ХМК за младежкия сектор в организацията. Българската православна църква също бе представена със съответно участие — в работата на комисията бяха включени: Рангел Рангелов (с право на глас), асистент Христо Христов, асистент Славчо Чръпанов, Н. Хаджиев, Т. Казакян и свещеник Ал. Попов (наблюдатели). Сред младежката група от Руската православна църква бяха доц. Н. Медведев и свещ. В. Новиков.

Заседанието на Младежката комисия беше открито на 3. IV, 1973 г. в аулата на Духовната академия „Св.преподобителни подготвено и одобрено от Св. Синод. Изученическо миротвор-

но богослужение, при участие на квартета от хора „Ал. Невски“, архимандрит Дометиян, свещ. Гр. Грозев, свещ. Ал. Попов и Татю Лескин (Финландия).

От името на БПЦ пригнетено слово до участниците в сесията на Младежката комисия произнесе главният секретар на Св. Синод архимандрит Дометиян, който поздравя делегатите с евангелския възглед „Благословен градът во имя Господне“ и им пожела плодотворна работа в изпълнение на поставената благородна и богоугодна мисловна задача.

Поздравяване от името на Междуродния секретариат при ХМК водеше свещ. А.н. Хубявниев, който същевременно даде и ценни насоки, препоръки и отправки точно при предстоящите разсъздания върху основната тема. (Неговият доклад е поместен на уводно място в този брой).

Председстваващият Дитрих Гуц отпраща към делегатите следните насочващи инструкции към основната тема на сесията с цел да бъде предложен подготвеният материал за дискусии:

а) Историата и настоящето свидетелствуват, че мирът може да бъде реализиран при условие, че стават понятия условни, които водят към мир и към война.

б) Опасността срещу мира и възможността за неговото осъществяване не зависят нито от доброта воля на личността, нито от общия сбор на личностите, но от обществените структури.

в) Мирът трябва да се разбира като такава форма на съществуване на човешкото общество, при което е възможно разгъването на способностите и силите на неговите членове. Такова е значението на старозаветното понятие „шалом“ (мир). Мирът означава нещо повече, отколкото простото отсъствие на войната.

г) Мирът е невъзможен там, където не се държи сметка за производствени отношения и производнителни сили. Промяната на обществената структура, която представлява замяна за мира са: социалната несправедливост, господството на богатите класа, експлоатацията, разсъзъм.

д) Потисничеството и експлоатацията са присъщи на империализма. Служенето в името на мира включва настоятелно отстраняване на условията, порождащи война.

е) Чрез национално-освободителните движения в страни от Третия свят се разлага възпитателна система към мисловно служение, което си поставя за цел освобождаването на човека от културната самоутруденост, духовна независимост и стопанска експлоатация.

На края Дитрих Гуц наредява задачите на настоящата сесия на Младежката комисия: Критичен преглед и анализ на възпитателните методи; изяснение на различните определения на понятието „мир“ в двете основни обществени системи — капиталистическа и социалистическа; изработване на теоретичен материал за по-нататъшни дискусии на Комисията в областта на мисловното служение.

И така, основната тема на това заседание на Младежката сесия на ХМК — „Възпитание за мисловно служение като аспект на борбата на християнската младеж за мир“ — беше предложена за разсъздания под формата на три подтема: 1. Анализ на възпитателната система (мирът като мотив за възпитание в — а) капиталистическото общество, б) както и в условията на социалистическото общество); 2. възпитание и освобождение и възпитателни цели и методи; и страните на Третия свят; 3) против какви форми на капиталистически прояви са възможни действията за борба на младите християни.

По първата подтема (Анализ на капиталистическата възпитателна система) доклад изнесе Е. Риекелс (ГФР). Преди всичко той се спира върху въпроса за мотивите, които обуславят мисловното служение на християните и разни следните мисли: Според нашето християнско учение Бог е любов и справедливост. Именно от тази истинна християнствена черпна сила за своята борба при отстояване делото на мира и при отпращане на войната. Апостол Павел казва: „Дарството Боже... е правда, мир и радост и Св. Дух. Който служи на Христа с тия добродетели, угоден е Богу и изпитан между човеште“ (Рим. 14:17-18). Следователно според Св. Апостол мирът е неразривно свързан със справедливостта и радостта. Но истинският мир не трябва да се разбира само като личностен мир, т. е. като такъв, който обхваща и поддържа единствено само отделното човешко сърце, без да държи сметка за социалната справедливост. Индивидуалният мир върше често е лишан от своитемота да въздейства и по своята същност не се покрява с истинския мир, тъй като не носи същите плодове и радост, а по-скоро клоан и противоречия. Тези размислия, продължи докладчикът, могат да бъдат отнесени към съвременната междуродна обстановка: тя трябва да се придържа към такъв мир, който превъзмогне личното спокойствие, отърва се от недостатъците и вредността на национазма, и служи за осъществяване принципа на социалната справедливост. Въпросът за справедливостта между човеште и народите е тесно свързан с икономическите

мислителни отношения. Това ще рече: Там, където Мамонът (капиталът) владее, там липсва справедливост, и е невъзможно мирът, защото капиталистическата система воли в себе си зародиша и необходимостта от война. Ето защо, когато говорим за възпитание към мисловно служение, възпитанието трябва да си дават сметка, че дълготрайността на войната се крие в икономиката на капитализма. Следователно, в общата борба за мир християнствено трябва да застава на една позиция с всички антиимпериалистически сили. След тези размислия Риекелс се пренася към своя опит за анализ на капиталистическото възпитание и неговото отношение към мира. В тази насока той отбеляза: Всяко възпитание в дадено общество се провежда в духа на съответната обществената система. В капиталистическите страни възпитанието е насочено към запазване или най-малкото толерансе на империализма. Това възпитание по отношение учащата се младеж може да се изрази по следния начин: Първият характерен белег на капиталистическото възпитание това е стремежът към запазване (задръжане) на духовното и социално малолетие (неарзост) на школицеската младеж. Последното се постига: а) чрез отнемане възможността сред младежта за критично социално мислене и отношение към действителността; б) чрез пропаване в полза на „свободния свят“ с неговата „свободно-демократична“ държава, парламентарна система, представена като най-превъзходна; в) чрез представяне на техническия прогрес като върховен критерий за съвършенство на държавната система. При това педагогическо възпитание към понятието „индивидуално общество“ и западните училища съвсем не се държи сметка за интересите на трудещите се. В резултат на това възпитание често се постига отръпване погледа от социалните проблеми и обществено безразличие. По този начин се стига до положението, че на масите остава само една възможност за явява — консумацията на богатата. Друг характерен белег за западното възпитание представляват неговите антисоциалистически тенденции. Използваните фактите, реакционната педагогика представя разпространението на социалистическите идеи като „мисловна империализъм“, икономическо говорие за „политическо“ на човешките права в социалистическите страни и разглежда отнемането на частната собственост като отнемане на индивидуалността. Чрез такава възпитание прогресът се пропаваня като прогрес в консумацията на богатата, а не като правда в социалната област. Съществен белег за западното възпитание и резултатът към който то води е съзиждане на прехъхност на собствената система и отричане на социалистическата. Тъжко това е база за възпитание в дух на монитаризъм и омраза срещу народите от Изтока, възпитание, което служи само на определена реакционна цел в ГФР. На края докладчикът дава изяснителни препоръки при провеждане възпитанието за мисловно служение сред капиталистическото общество: то трябва да води към изменение на обществената действителност, да се адхважнява от идента за мирно съвместно съществуване, да осъжда войната като последица от господстващите структури, да порожда съзнание за политическа отговорност, да води към солидарност с потиснатите и към борба срещу империалистическите сили, да проповядва любов към ближния, която не се свежда до милосърдие, а до изменение на обществените структури. Риекелс с посочи и практичните възможности за постигане на тези цели: студентство, прогресивните партии и младежки организации, участие в демонстрациите, бойкоти, стачки, в кампания (като напр. при измявяне солидарност с прогресивните пастори в ГФР), установяване на контакти със социалистическите страни, просветна дейност сред вършателите (устройство на семинари, разгъване на дискусии по политическите и социални въпроси и др.). Само по този начин, чрез едно истинско възпитание към мисловно служение, приключи докладчикът, Християнската възраст в западното общество ще може да се изяви като църква, служеща на света.

В доклада си „Мирът като мотива за възпитание в социалистическото общество“ свещ. В. Новикънски произнеси също отбеляза, че в своите размислия ще възложда от специфичната на социалистическото общество в Съветския съюз, като при третиране на тия актуални за нашето съвремене тема „възпитание в дух на мисловно служение“ под мир ще разбира не просто отсъствие на военни конфликти, а наличие на социална справедливост (Ис. 32:17). По-нататък докладчикът изтъкна, че основният фактор при възпитаването на едно общество в дух на мир е насочата на държавната политика (напр. случай с нацистка Германия). Въз основа стени и показателно обстоятелството, че „Декретът на мира“ беше първият външно-политически документ на първата в света социалистическа държава. Такава мед преследва и най-новата Програма за мир на 21 Конгрес на КПСС. Мирът е духовна храна на социалистическото общество. Средства за информация (печат, радио и телевизия) при социалистическото общество са възпитателна трибуна за насъждане идеите на мира. Такава задача постигат съ своята обществена дейност и редина младежки, спортни, професионални и

международни организации в СССР. По-специално възпитанието в дух на миротворно служение в Руската православна църква се извършва чрез богослужението, проповедта, миротворната дейност на изтъкнати руски духовници, редовни публикации в периодичния печат (Журнал Московской Патриархии, Православни вестник, Голос Православия и др.). Следователно, обобщен докладът, който на възпитанието в социалистическото общество се разглежда при благоприятни условия и възможности.

По точка втора от общата тема — „Возпитателни цели и методи в страните от Третия свят“ доклад изнесе Роджерс Райт (Свещр. Леоне). Изходжайки от проблемите и обстоятелствата само в Африка (а не само в Африка, като по-широкото „Третия свят“ е много широко), той напомни, че при христия-

дава мир там, където хората биват потискани, експлоатирани финансови и духовно; б) В процеса на реализиране, на възможности за мир възпитанието трябва да играе голяма и важна роля. Възпитанието трябва да служи за духовното осъществяване на хората и народите от Третия свят; в) Възпитателните системи на тези страни са все пак наследство от миналото. Те са се разгъвали до сега в атмосферата на капиталистическото съвещание за мира. Но в края на краищата те са довели хора на събитията до такова ситуация, която не може да се характеризира с издигане и искрен стремеж към мир; г) Ето защо съвременното възпитание от нас концентрира усилията за създаване на едно общество, за чиято развитие и прогрес ще бъдат използвани всички усилия и целият потенциал на хората.

Момент от отварянето на съвместното събрание

низацията на африканските земи по-покръстените са били възпитавани от мисионерите в духа на индивидуалистичното разбиране на „мира“ — мир вътрешен, собствен. В малкото мисионерски училища образованието се е свеждало единствено до трите „Р“ — английските начални букви на глаголите „чета, пиша, смятам“. Така, чрез тези порочни методи, откъснати от духа на Евангелията правда и социалните проблеми на страната, се е подготвяла предрасположената класа на управниците.

В същото време масите са тиснели в мрак и невежество. Ето пример: През 1919 г. Танганява попада под Британско управление, 40 години по-късно, през 1959 г. тя вече има 10 млн. жители, а числото на завършилите средно образование е едва 245. Това важи и за всички Британски колонии в Източна Африка, която през 1960 г. наброява 24 млн. души, като само 2 хил. от тях са среднети, което ще рече — един среднети на 12 хил. души. Но крещищата неправда в образователната система от миналото на Третия свят не се изчерпва само с това. Днес в Родезия и Южноафриканската република възпитанието е насочено към служба на дискриминацията и расизма. Ето защо християнските мисионери в Африка имат този грех, че са подготвили пътя за дискриминация и подтисничество срещу самите африканци. По-нататък докладчикът подчерта, че възпитанието в дух на независимост е всъщност истинско възпитание в служба на мира съобразно специфичните условия на страните от Третия свят. Освобождяването се от досегашното господство на своите стари господари, Африка днес търси нов път, и тя иска да изгради ново, не-съвършено общество. Това ще бъде една обобщена Африка, с нова и „проверена“ идеология, която основна черта е мирът. Мирът означава освобождение от робство и експлоатация. Такава трябва да бъде основната задача на възпитанието. Своя доклад Роджерс Райт привлича със следните концепции: а) Мирът е политическа и прогресивна сила. Следователно не може да се утвър-

Последният доклад бе изнесен на 5. IV. от Мичуо Мачути (Япония). Неговите мисли протекнаха в отговор на третата точка от общата тема: „Против какви форми на империалистически прояви са възможни действията за борба на младите християни?“ Докладчикът започва с отглед обществени условия в своята страна, следните моменти: Борбата на християнската младеж за мир трябва да бъде насочена срещу трите главни врагове на мира: а) реакционните сили в японското общество, които са във връзка с американски империализъм, б) самият американски империализъм и в) срещу някои прояви на „утилитаризъм“, които всъщност са пречка за мирното съвместно съществуване и осъществяването на реалната победа на демократичните сили в света. В тази своя борба японската младеж би могла да бъде подпомогната, ако ХМК създаде регионален комитет в Япония.

С цел по-успешно да бъдат разгледани дискусиите по поставените теми и прочетените доклади, била формирана три работни групи, които докладват резултатите от своята работа и своите предложения на пленарните заседания.

Така, в атмосфера на добро разбиране и братски дух, участниците в софийската сесия на Младожката комисионери достигнаха до съгласуван и единодушно приети от всички делегати становища, залегнали в т. н. Работен доклад (документ) на сесията. В него се подчертава между другото, че Господ Иисус Христос ни задължава да отстояваме делото на справедливостта и мира. Под възпитание за мир трябва да се разбира:

1. Възпитание за борба срещу несправедливи икономически, обществени и културни структури. Който иска да се бори дейно срещу несправедливите структури, трябва съзнателно да вземе участие в борбата на потиснатите и експлоатирани. При това си необходими най-различни форми, според обществените условия. Възпитателната система в социалистическото общество дава положителни предпоставки за възпит-

ташето за мир. Целта на това възпитание е любовта към чужда и народите, приятелство и съвместничество за справедливост в отношенията между чуждите. В системата за възпитание в капиталистическото общество индивидът е силно подчертан, а отговорността за обществените структури е една пробудена. Възпитанието е ориентирано към продуктивността на отделния индивид. Мисълта за кариера на възпитаната и човечност и солидарност. Постигането на възможно най-голяма консумация и лично благоденствие тук е делта на всеки стремеж. Преподаването по история и учебниците често се определят от духа на студената война.

II. Възпитанието трябва да води до съзнание за политическа отговорност. То трябва да си поставя за цел приемствеността на съществувателна класова несправедливост в капиталистическото общество в Третия свят.

Негово Светейшество Българският Патриарх МАКСИМ говори на съвместното събрание на Младешката комисия при ХМК и представителите на Българската първова общностност за мира във Виетнам.

III. Възпитанието за миротворно служение съдържа: готовност за изменение на дадена обществена действителност, която не отговаря на принципите на справедливостта; поемане на политическа отговорност; демократизиране на възпитателните структури, промяна на несправедливото статукво; превъзможване в страните на Третия свят на тъй нареченото „нежелание за образование“ на населението, което е резултат от политиката на колонистите и служи на капиталистическите интереси.

IV. Миротворното служение може да се осъществи като: не се пропагандира и проявява омраза към хората в народите; не се причапяват щети на други народи и не се ограбват, потаскат или навървяват техните права; не се засягат определените по законен път и международно признати държавни граници, като се създават възможности за пълното развитие на личността и се гарантира справедливо разпределение на произведените блага; като се прокарва идеята за мирно съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй и се създават социално справедлива обществени структури.

На последното пленарно заседание (5. IV, след обяд) беше приет текстът както на Работния документ, така и на съответно Комюнике.

Следва да се подчертае обстоятелството, че в хода на своята работа членовете на Младешката комисия взеха участие в организираното от БПЦ (4. IV) гържещото събрание, посветено на възтържествувания мир във Виетнам. Събрането се състоя в присъствието на Негово Светейшество Българския Патриарх Максим, епископ Димитри Нгой Тяо, въздържено посланик на Демократична република Виетнам в НРБ, г. Нгуяен Суан Тяо, Виетнамски ръководител на посолството на Временното Правителство на Репуб-

лика Южен Виетнам в НРБ, г. Д. Тодоров, зам.-председателя на Комитета по въпросите на БПЦ и религиозните култови у нас. Събрането изрази до приятелството на ДРВ и до Временното Правителство на Република Южен Виетнам, както и до председателя на ХМК, митрополит Никодим Ленинградски и Новгородски телеграм, с които изразява дълбокото си задоволство от приключването на войната във Виетнам. Събрането настоя за стрателното и безрезервно спазване на Парижкото Споразумение за Виетнам, както е уговорено в съответните протоколи. Участниците в събрането изразиха също готовността си да се застъпят със всички сили за възстановяването на мира в цял Индокитай, за тържеството на мира и социалната правда по всички краища на света.

По случая успешното завършване сесията на Младешката

комисия при ХМК на 5. IV, от името на Св. Синод на БПЦ бе дадена на делегатите официална вечеря в ресторанта на хотел „Рила“. От страна на Комитета при Министерството на Външните работи по въпросите на БПЦ и религиозните култове на вечерята присуствуваше г. Д. Тодоров. Създаде се задължителна атмосфера, проникната от общо силно желание да се служи на свещенното дело на мира между народите. От името на Негово Светейшество Българския Патриарх Максим и на Св. Синод прателстваше към делегатите поименно Негово Високопреосвещенство Старозгорския митрополит Панкратий. Между другото той отбеляза, че Българската Православна църква, българския народ и неговата младежка винаги са стояли на миротворни позиции; ето защо БПЦ винаги с радост и съдействието за провеждането на икономически инициативи като сесията на Младешката комисия при ХМК. Приветствие-благодарност от името на делегатите произнесе Димитри Гуч, който отпрати топли думи на признателност към БПЦ за оказаното гостоприемство и съдействие. Приветствено слово произнесе и г. Тодоров. Той поздравя участниците в Младешката комисия с успешния завършек на сесията и възторжено отбеляза, че младежката винаги е била авангард в прогресивните движения, както при случая — в миротворното служение.

Така успешно и плодотворно завърши още една икономическа и миротворческа инициатива на Българската православна църква — значителен принос към движението за отстояване и осъществяване на свещенното дело на мира.

Асист. Славчо ВЪЛЧАНОВ,

Благодарствено писмо до Негово Светейшество Българския Патриарх МАКСИМ

Председател на Младешката комисия при Християнска-а миротворна конференция г-н Волф Дитрих Гуе и изпра-дих до Предстоятеля на Българската православна църква следното благодарствено писмо:

Ваше Светейшество,
Позволете на от моего на Младешката комисия при Хри-стианската миротворна конференция да Ви изкажа дълбока-а благодарност за сърдечната покана и гъвкавото гес-лито гостоприемство, което ми бе оказано от стопана-а на Ваше ръководство Българска православна църква. Млад-дешката комисия при ХМК има вече за втори път привиле-гията да проведе заседанията си в Духовната академия в българската столица София. Тя се занимава през тези дни с въпросите на аналитиането за служене на мира за младата генерация в една добра и братска атмосфера, която ни бе осигурена от предложените добри условия за работа и вклю-чването в щафета от страна на българските брати и сестри.

В нашата скромна, но важна работа ние наново установихме с благодарност, че тъкмо Българската православна църква се числи към най-активните и пожертвователни църкви, които са се застъпвали днес за делото на мира и справедливостта. Ние, като млади християни, се окуражихме много като установихме, че в Народна Република България Църква и Народ доказват съвместно така изяснено и плодотворно светла съпридаженост и баност.

Молим Ви, Ваше Светейшество, да приемете зара на нашата сърдечна благодарност. Нека Господарят на живота и мира даде на Ваше Светейшество, на духоанството и на вечни вършачи на Българската православна църква Света благославия.

С почит
Ваш преди
Дитрих ГУЕ

Председател на Младешката комисия при ХМК

Преп. Паисий Хилендарски за българските светии

(По случай 200 години от смъртта му)

Повече от едно столетие вече учени историци и изследователи се занимават с епоханото съзнание на родоаната-а църква на българското Възраждане, монахът от Света Гора, преподавател наш отец Паисий Хилендарски — „История славнобългарска“.

Тя е малка по обем и страници, но е всеобхватна по историческото, политическото, църковното и културното минало на българския народ. Тази малка историята, както сам преп. Паисий и нарича, изигра изключително важна и будителна роля. Роза, отговаряща напълно на целите и задачите, които с такъв дълбок и проникновен замисъл бе й поставил нейният възлюблен автор.

Монахът се училите и изследователите, които посвещават много сили, знания и трудове да изяснят величавото дело на този скромен български монах и извирен родолюбец. Увечават се от година на година научните трудове, в които се разглеждат времето на преп. Паисий, неговото дело и особено всеобхватната на „История славнобългарска“. Отдава се изключително място на последните от нейното писане и разпространение — българското национално Възраждане.

Здраво осъзнала делото, на което се посветява като личен дъщерин пророк, преп. Паисий дълновидно определи ползата от тази история и още в предисловието си се обрича към родолюбивия читател: „Чети историята!... Преписвай я и плати да ти я препишат!“ Та това е не само призив, Това е една повел. И азвото е възпламенен от тази идея, той бърза и скоро да определи какво е историята! „Историята дава разум не само на всеки човек, за да управлява себе си или своия дом, но и на големите владетели за доброто известване...“.

Значението на преп. Паисий като пръв български историкограф е асприрането. Той е много почитан и неговото име се пронася с всяка почит. Отец Марин Дринов в оценката си за преп. Паисий и неговото дело заявява, че той е баща на модерната ни историография. „Славянският учей А. Н. Робинсон твърдо поддържа, че в славянската модерна историография през XVIII в. личността на Паисий Хилендарски се откроява като учен историк, който не отстъпва по нищо на своите славянски колеги. Изтъкнат представител на това направление, един от последните по време, но най-крупен по значение бил Паисий Хилендарски — основоположник на Българското Възраждане.“

Таква и още по-взторжен са обективните оценки за делото на преп. Паисий. „Чрез своята „История славнобългарска“ Паисий Хилендарски иска да полвиге самознанието и борбата готовност на българския народ... Но за Паисий Хилендарски не било достатъчно да си създаде концепция за славното минало на българския народ и за неговите големи политически, военни, религиозни и културни добродетели при съществуването на свободна българска държава... Престъпвайки към написването на своя труд, Паисий трябвало да слези задължително за всеки историк писане-ване, ако желас делото му да има обществена значимост — концепцията, в която винаги се крие елемент на тенденциозност, да се поддржи от убедителни доказателства, т. е. да не е в противоречие с истината...“ А преп. Фроа Ст. Ангелов, един от най-добрите познавачи на живота и делото на преп.

Паисий, е малко дин категорично заявява: „Паисий е първ-вх на нашата историография през XVIII в.“

По общо признание на учените, историчите и изследователите преп. Паисий Хилендарски със своята история заема изключително място в цялата история на българския народ. По този въпрос се е писало и ще се пише до пълното изясняване на всички въпроси около живота, делото и значението на преп. Паисий Хилендарски.

И ако все осмелявам да се опитам да дам нещо в тази насока, то е от една страна отгет на призива на преп. Паисий „чети историята“, а от друга — да спра вниманието върху неговото съставляване, основна същност на „История славнобългарска“. Това е, че „Паисий е писал със своя труд да възвълчи не само българския народ и неговите щере, но и българските светци“.

„Аз прочетох много и премного книги и много време търсих прилежно, казва преп. Паисий. Той отбелязва, че особено след нашествието на турците „много истории и кондии за българските патриарси и архиепископи и на много светии житията и службите“ са били „загнани“.

И сега преп. Паисий прави декларация, че той „твърде много обикнал българския народ и отечеството и много труд поахожал да събере различни книги и истории, докато обикнал историята на българския народ в тази книжница за наши полза и похваля. И за да може не само да носоти ползата от тази история, която пише изключително за народа български, той с национална гордост посочва и поддържа величавото минало на своя народ, като казва: „От целия славянски род най-славни са били българите, първо те са се нарекли царе, първо те са имали патриарх, първо те са се кръстили... и първите славянски светии просияли от българския род“.

Така преп. Паисий смята, че ще може да говори не само на разуна, но и на сърцето на своите читатели и слушатели, на целия „български народ“, който той, както сам твърди „твърде много е обикнал“. И за когато толкова много е жил, че е стигнал до това унизително положение да „се срамва да се нарича българин“. Та нали българите са имали велико и славно минало, героични дела и подвизи. Имали са не само царе и патриарси, но от българския род са просияли и много светии. А тези светци, както преп. Паисий многократно отбелязва, твърде много са спомогнали не само за развитието на културната история на своя народ, не само за научаването на българския народ на истинската и прва вяра, но и за неговото завладяне от асимилация. Много от успехите на българите се дължат както на Божията воля, така и на застъпничеството на родните български светии.

И затова след като прави един общ преглед на цялостната история на българския народ, доколкото за това е можла да събере сведения, той отдава в своята „историята“ значително място за заслугите на славянските учители и на българските светци за запазването и развитието на славянската култура.

Така, един отгет той и определя „За славянските учители“, а следващият е определял така: „Тук събрахме накратко имената на българските светци, колкото са просияли от българския народ в последно време“.

В натрупаната огромна литература струва ми се, че малко място се отдава да се изрази становището на преп. Паисий по въпроса за славянските учители, а още по-малко спе-

цвално за българските светци.

А българските светци, както вече е писано и е известно, заемат достойно своето място в българската история. Те заемат своето място и в общия църковен богослужебен чин. На тях има посветени свети Престоли, чествуват се заедно и поотделно. За онези, които имат жития, такива се съставят, известните жития се ползват, допълват и поправят; съставят им се служби и се отправят всегладни молитви към тях като на Божии угодници в дуа на почитта и призова на преп. Пансий Хилендарски.

За славянските учители светите братя Кирил и Методий преп. Пансий казва, че те си пирише, които след покръстването на българите са ги учили „за български език“. „Така от целия славянски род най-напред българите получиха славянски букви, книги и свето кръщение“. „Българите, поярно от всички славянски народи прелепے православното, първо имали свой патриарх и започнали да четат на свой език.“ И всичко това благодарение на славянските учители.

Тук преп. Пансий се пира и на уреждането на българската църква. Той казва, че в Търново българите са имали „самостоятел патриарх“, Търновският патриарх „поставя архиепископ в Охрид“, Обгелзана и тяхното предимство и значение като пише: „След патриарха пръв бил охридският, подир него преславски, после софийският... Такава уредба и управление имал“.

Така била устроена българската църква и така добре се управлявала и била призната от четиримата патриарси. Но така било до падането на България под турско иго. „Тогава цариграбският патриарх отново заведем Търновския патриархията под своя власт и за пакост... още от началото не назначавали български епископи от български род, но все от гръцки род“. И правил свои шовод, който се чувствувал в палата му история. „Затова българските останали прости и неучени на изкусо писане... Тая вина на българите пронахожда от гръцката духовна власт“.

„Любопытният читател за „История славянобългарская“ нито да благодарни на преп. Пансий, че той намери началото на българското святаство още от дървова дриосвет, Землята, която в седмия век завел българското племе; и била вече оросена с кръвта на много Божии угодници, изповедници на вярата и мъченици за Христа още от първите векове на християнството“. Така благодатна почва е дала плодове и след създаването на българската държава. Последователи на светите Божии угодници, изповедници на вярата и мъченици за Христовата вяра се появили наскоро и в пределите на новата държава на Балканите — България. Много светци, мъченици и изповедници за Христовата вяра се явили особено през време на дългото даяно робство. Имала да мнозина от тях са известни, но навярно по-голям брой от тях са неизвестни, както това отбелязва и преп. Пансий.

Сам преп. Пансий още в началото на своята история казва, че е срещнал много трудности, много неща не е могъл да открие и установи, поради това, че много истории и копийни са „загнани“. Това се отнася и за броя и за имената на много светци, просявали на българска земя и от българския род.

И все пак, ако имаме известия за българските светци, най-много са от преп. Пансий. Понякогнат списък на българските светци, докогато за тяхъ може да се говори, е допълнен и от други извори“.

Тук ще си позволим да изборим известните на преп. Пансий български светци, за които той е съвел за потребно да посвети цял отдел от своята „история“.

Тяхната поредица той започва със св. Крал Травелий, наречен монах Теодист, живял в 703 г.; блаженния и достолюбезен цар Михаил. При него българите приели православната си вяра; българския цар Давид. Моштите му се запазили нетленни и били пренесени в Охрид; св. цар Иван Владимир. Моштите му се намират в Албания.

„Така от българските царе четирима били светци и благодородни“.

След това споменава просиялите в светост четирима търновски патриарси:

Св. Иван Търновски патриарх; св. Теофилант Търновски патриарх от Охрид; св. Евтимий Търновски патриарх — „бил от голяма полза за своя народ“; св. Иоаким Търновски патриарх, „загинал мъченически“.

„Тия четирима свети български патриарси имали своите мощи цели и нетленни, както е писано в книгата „Корични“ на петия лист“.

Св. Климент, Охридски архиепископ, велик чудотворец. Част от моштите му се пазят в Охрид; св. Назум Охридски, и неговите мощи се пазят в неговия манастир на Охридско озеро; св. Еразъм (Това е св. Горазд, — ск. м.); св. Агаладий; св. Сана.

Това са петимата известни ученици на светите братя Кирил и Методий, които светата Църква слави под едно име свети седмочисленици. „И всичките гръцки иконопосиди ри-

суват заедно на иконите солемте учители и ги наричат славянски учители, които извадили и съставили славянските книги. Тук заедно е тях са свети Кирил и свети Методий“.

Св. Николай, Охридски архиепископ; св. Павадий Марленски епископ. Св. Никодим митрополец в Охридската страна; св. Иоан Рилски. „Неговите мощи цели и нетленни позават в неговия манастир“. За неговия манастир преп. Пансий пише: „Той е от голяма полза за всички българи, затова всички българи са дължни да го пазят и да дават милостията на светия Рилски манастир, за да не угасне тоямолята българска полза и похваля, която получават от Рилския манастир чрез молитвите на светия наш отец Иоан, славния български светец“.

Св. Гаврил Лесовски, Шинска епархия. Св. Прохор Шински (Словска епархия, св. Иоаким Сарандановски; св. Пандил и Девча гора).

За тези последните български светци преп. Пансий съобщава, че са били ученици на св. Иван Рилски. А самият преп. Иван Рилски той нарича „родоначалник на монасите в България“.

Св. преп. Теодосий Търновски, просиял в Славенската гора; св. Марко, Преславски митрополит; св. преп. Комаз Изгорфски; св. преп. Симон Петровски; св. преп. Филофей Силтски; св. преп. Пимен, от софийска епархия. Бил икономосвет; св. Михаил Воин, от с. Потука. Живял в Славенска епархия; св. Димитър Нови в 1685 г. (Това е същият преп. Димитър Басарбовски, чиято свети мощи са в Букурещ — ск. м.).

Тук преп. Пансий съобщава за мъченическата смърт на 26 мъченици зографски, изгорени заедно със свои мумии. Това А имената на останалите мъченици са: Върхотопей, Кирил, Михаил, Симон, Изгорин, Назок, Мартинич, Иос, Киприят, Сана, Назок, Комаз, Сергей, Миша, Парсиф, Иоаннич, Павел, Антоний, Евтимий, Дометий, Вантелин. Към тях се числят още трима мъченици, чиято имена не са известни.

Освен това преп. Пансий съобщава, че „по това време в Света Гора били избити много отци от българския народ и останало незаписано колко са. Бог знае имената им и ги е занесил в книгите на живота“. И тъй съобщава, че на Света Гора е останал български само манастир; Зограф, пише: „С тяхната света кръв и с тяхните молитви (на светите мъченици, ск. м.), той се пазят за тяхните еднолични българи“.

Пореднатият от известните български светци; преп. Пансий завършва с тримата мъченици от София; св. Георги, св. Никола и св. Теронтий.

Накрай той споменава и за още един български мъченик за вярата от с. Флорина. Пострадал в 1750 г. в Битоля. Неговото име е Ангел.

Завършвайки този отдел преп. Пансий пише: „Аз претърсих всички светогорски манастири, гдемо има стари български книги и царски грамоти, също така и много мощи в България, гдемо се намират много стари български книги. Не се намери повече писано за българските царе. За някои светци има пространно житие, но тук написах накратко, колкото да ги събера заедно в една кратка история, за да знаат всички българи колко светци имат от българския род. Тук се намериха 58, толкова се намериша“.

Така завършва непълният списък на българските светци. Това призова и сам преп. Пансий. Но и това, което той е много труд е намерил, то дава, както сам казва „да имат всички българи колко светци имат от българския род“. Този списък се допълва до известни степени и от други извори, както това е казано другде, макар и той да не е пълен. А за сега са известни вече около сто български светци.

Тук обаче ни се струва, че към списъка, съставен от пламенния наш възражденец — верно чадо на родната църква — като естествен завършек и бих казал като аенец на този отдел най-естествено най-добре приляга като блестящ завършек и се више името на самия преподобен наш отец Пансий Хилендарски, който и украсен с всяко достойнство на духовник и светец и който признателната България православна църква с всяка почит и по достоинство благоговейно причисли към дива на българските светци. „Отец Пансий е светъл образ на благоносие, отразен в съзиждането на българския народ като светец“. Затова и „Българската църква с молитвен възторг обаче всецело живо за преподобен богоблаженния наш отец, просветител и възродител Пансий Хилендарски и България“.

Нека молитвено да го спомняме и благоговейно да се принасяме пред светителския му лик, защото той сияе от небото и бди над българския народ, който „тъвърде много обичам“.

Синона припадност и молитвена почит да изрази особено тази година, когато се навършват 200 години от неговата блажена кончина.

„Божните угодници и светци, излезли из недрата на нашия народ, са неотделни от неговото народностно битие и от неговата историческа съдба... Затова... име трябва да се възнаме пред всички в образите на родните светци. В тази

свастина да възвръщам подвижните и постижението на българските светци, означава съдържението да прославим народа, който ги е възвел от своята среда, да се въздигаме от родната на талпата святост, да се прекланяме пред Църквата, която от собствената си богочовешка град ги е закрила с млякото на благочестието и патриотизма... и които като небеса възпитателят ги е водил по стъпалата на нравственото усъвършенстване и на родното служение, за да ги възведе до висотата на Божия угодици и народни изобрания и да ги увенчае със заслужена метални вестни.

Такава са българските светци — вземани на ледраци на народа. Обичаат той народ и похваляват в Бога, почитат сили от тази вера и от тази любов към народа, те са станали до всеотдайност и жертвоготовност пред Бога за благо на своя народ. А в оная епоха на робство и безправие, „чрез вратата се пазят народността“ е писал един от съвременниците на прен. Паясий. Затова ни са тозкома съзид българските светци, защото са наши родни и са придобили святост пред Бога и пред народа.

Свещенноиконом Д. КАЛЕВ

Ден на българската просвета и култура

Светия ден празнуваме в историята на българското национално осъществяване и културна самобитност. Един приважен по своята духовна красота ден. Ден, в който българската земя е празнично окичена. Ден, в който българинът възторжено почита огромното по значение и успех дело на солунските културни светляци — светите братя Кирия и Методий, мощните двигатели на българската наука, култура и напредък.

Празникът на св. братя е ден на българската уаща се младеж; ден на българската просвета и култура; ден на българския творчески дух. И не напразно. Светите братя Кирия и Методий се явява преди повече от 1100 години като самоотвержени труженици по черните небраздени угари на българската душа. Явява се в ония времена, когато българинът не познаваше себе си в кингата чрез своята собствена азбука. Явява се в ония времена, когато българската родна реч звучише още кингата със специални български начертания. Звучишата родна реч... нямаше да гледа да подолни... Триваше на небесносните чертози на юга да заигравят смелите мъчешари на надеждата, удовлетворявания в последствие нуждите на едно племе, на което вековете тогтоха по-сибяни бдяха. И що е народ без родна азбука, без родна кинга? В състояние ли е такъв народ да бъде отделен културна единица?

И не е ли кингата, в която човекът навлязо и отпечатан със своя духовен и морален лик? Не е ли родната кинга, доло на св. Кирия и Методий, безсмъртни духовни титани от респектиривата галерия на славянското племе, първа и незыменна помозица при богослужението, при разговорна и в Боска. Св. братя Кирия и Методий — това са първите генадани въздигачи на славянската кря.

Вдъхновявани от гореща вера в Бога и от жертвена обич към славянския свят, тия двама братя монаси българи, тия и скромни, създадоха старобългарската или словенобългарската азбука. Те е първият съществен принос напразно от българи в съкровищницата на общочовешката култура.

Истината делото на св. братя Кирия и Методий е величествена, немумментална сграда, която лесноете солват и ще солват с благоговейен трепет. Епохахото делото!

С пазимариването на старобългарската азбука и с превеждането на богослужебните кинги на нашия роден език те извършиха една културна революция. Те е удивителна смелост опровергаха и с пълно съзнание отхвършиха осветената тогава трезвничност при богослужението, въздигната в степен на догма. И това стана тия време, когато вършот за езика при богослужението е бил един от най-дезинхатните и най-опасните. Той е носел и политически, и културен, и религиозен характер.

А още и това — св. братя сложиха началото на народностната църква, създадена на основата на великия принцип — прието на самоопределение. Всеки народ има своето право да говори, да пише, да се моли на своя роден език.

По това начин родната реч и несмелост ще спомогнат да се развият дадените от Бога дарования, чрез които ще се внесе народостен дал в съкровищницата на световната култура.

Най-сетне духовно културната революция на св. равноплостности братя Кирия и Методий стана стъпка в общославянското съзидание на целия славянски род.

За делото на св. братя Кирия и Методий Христо Ботев твърдо подчертава: „Те турниха началото на оная знамената

в старо време славянска култура, възпоминанията на които днес обхвалят и въздвигват в възнима симпатии всички славянски племена“. Генералният поет революционер високо почита славянските просветители. По случай чествуванията деня на св. Кирия и Методий, той пише във в. „Знаме“ — год. 1, брой 15 от 9 май 1875 г.: „Днес почита всичкият славянски мир празнува 11 май и днес всеки славянин въздава чест и сила на двамата наши български братя Кирия и Методий. Те са гениите, които са записали знаменителното събитие, т. е. покръстването, в нашата бурна история и те са предтежители пред Бога на славянския братски равноправен и свободен съюз.“

А Солун, градът, където при напавения палеяж на тихите етевски води се родица и бяха открити тези величии български синове, ще остане завинаги Витлеем за българския народ и за целия славянски род. И делото в славянския Витлеем се роди Бог, за да избави от грех човешките души, а Солун, този нов Витлеем, се родица св. братя, за да отгрит чрез своето дело и да посочат битието на самата душа и нейните нужди и българина. С откриването на азбуката ни те позволиха опознаването на българското и душата ни.

Многовековната история на българския език е дивно съчетание и неразривно свързана с историята на българския народ, с неговия труд, бит, с процеса по сформирание и утвърждаване на националното му съзнание.

Българският език е богат, явучен и красив. Многообразното, красотата и силата му са изгряла огромна роля и създаването и развитието на българската национална култура през вековете.

Българският народ основателно се гордее, че преди повече от хилядолетие българските земи станали стъпка на славянската писменост, защото чрез нея той бе подучил котвата на спасението, а България бе един от най-ярките огнища на средновековната култура. Българската литература е най-старата славянска литература.

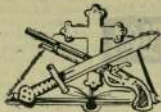
Делото на св. братя Кирия и Методий и на техните ученици Климент, Наум, Сава, Горазд и Ангеларий има историческо значение за развитието на българския народ и на славянството цялобще. Славянската култура днес съставлява значителен дал от общата култура на човечеството. В този смисъл делото на св. братя и техните ученици има и общочовешко значение.

И на 24 май, когато цяла България ще бъде празнично обичена със своя трибългарски и ще се напос с аромата на хлядните откъснати за този ден цветя, когато несинте на младите възторжено ще ечат покрай усмихнатите лица на старите, слышати се в общата симфония на благодарствените възторзи, нека не се забравя, че този ден е преди всичко празник на българския творчески дух, чинто нужди най-ярко разбраха и удовлетвориха св. солунски братя Кирия и Методий.

Поклон пред величното им дело, за което потвърхат в българската литература Вазов остан въздиховено поетично правдоно определение — „далоха на вси славяни кинга да четат“...

Поклон пред вас Богочестни светители Кирие и Методие, молете Владиката на всички да утвърди всички славянски народи в православие и единносие, да умри свети и да спаси душите ни.

отца ИОАН

ИЗ НАШЕТО ГРЪБЧНО МИНАЛО

Възрожденецът Стефан Захариев и неговата книжовна и църковно-обществена дейност

Никде към втората половина на 18 в., когато по нашите земи въртуваха кърджалиите, семейството на Георги Секулов от с. Сестримо се пренесло в Пазарджик. Кърджалиите били изгонили селото и много състарици семейства го напуснали. В Пазарджик ситът на Георги Секулов, Захари, станал кожухар с правата, дадена от управителя на Пазарджикската кааза Гаванозовоу. Родили му се синове, един от които е Стефан, ропен около 1810 г. Захари бил любознателен човек и изпратил сина си Стефан в Пловдив да учи в елипсия училище при добри учители. Стефан се завърнал добре образован в елипсията наука. Залюбил се за търговия, но не му провървяло, както не му провървяло и в семейния живот — две жени му умрели и той се поженал трети път. Полузавил се с добри име, той станал правителствен помощник в Пазарджик. Но и тук се явил несполуку. Насилван от управителя на каазата Гаванозовоу, който им стрял конак, Стефан дал държавна нарка и за так е трябвало да се оправдава пред съда чак в Цариград.

Испо станало, че за друго поприще бил призован този образован за времето си млад човек — за книжовно и обществено поприще. Това се потвърждава от до-съществуващия му дневник.

По-късно Стефан Захариев бил назначен от Пловдивския митрополит да владички заместник в Пазарджикката кааза. Тази длъжност била свързана е обикновено из каазата. Бидейки любознателен човек, Стефан Захариев започнал да събира сведения от исторически и географски характер, както и различни материали: монети, надписи, ръкописи и пр. В последствие той систематизирал събраните сведения в отделна книга „Географско-историческо статистическо описание на Татарнаварджикката кааза“ с карти, таблици и описания на стари местности. В книгата той за първи път обнародва приписки за потурчаване на чепиците българи, останала от поп Методий Драганов от с. Корона. Те говори и за интересите на този до известна степен елипсирани българи, който открива български характер на каазата и на Пловдивската епархия, въпреки гърденцията на други писачи за елипсия характер на тази област.

Заслугата на Стефан Захариев е голяма. Неговата книга е пълен и системен труд с много сведения и факти, които може би щяха да потънат в миналото и да бъдат загубени за нашата историческа и географска наука. От нея са се ползували известни учени Марин Дринов и Конст. Иречек. Върху нея се изказва с одобрение и проф. В. Златарски. Книгата е била готова за издаване още в 1851 г., но пълзла едва в 1870 г., печатана във Вiena.

Стефан Захариев не владее добре български език — нял бил свършил елипсия школа. При служебните си обязанности из каазата той разбрал, че тези места са български, че в тях живеят българи, а най-после, и той сам, макар и гърчеще, е българин. За неговото национално осъзнаване много му помогнала възраждането на Пазарджик, особено двамата учители, дошла в Пазарджик от гр. Елена — Инцфур поп Константин и Юрдан Неюк. Стефан Захариев изучава родния си език, а постепенно навлязла и в обществения живот като основал се вече родолюбче. Когато пак започва борбата за независима българска църква, той е в чепице редил на тази борба. За доброто усвояване на българския език му помогнало и неговото 12-годишно егонец като библиотекар на богатата вече за онова време училищна библиотека, Стефан Захариев става представител на сивания и вестници. Дописник е на „Български вестник“ и „Съветник“, където пише по църковния въпрос. Помоща на „Гласна кръсто словесности“, кореспондент на Шафарик и Веркович, превежда от сръбски, чешки и руски. В „Български книжници“ и „Читалище“ помества статии по патриотизма и дава описания на Св. гора Атонска. Нависа книгата „Св. Димитър Солунски и македонските славяни са българи“, което старият Славейков издава в Цариград през 1868 година. По-

ше приписка „Невена българска дъщеря“, печатана в Цариград. Първи онзи да преведе от гръцки романа „Тримата мушкетери“. Пише автобиографията си, в която между другото споменава елипите, които българите понесли от еничари, кърджалии и славни. Особено делил в тази автобиография са сведенията по църковния въпрос, за разрешаване на който той е ревностен борец. За съжаление този ръкопис, както и събраните от автора ценни ръкописи и пергаменти, се е загубила след неговата смърт.

До тук ние говорихме за книжовника Стефан Захариев. Но неговата дейност и заслуги надхвърлят книжовното дело, на което той работи с ревност. Още по-ревностно работи този възрождечел по възникналия и възд. дече сериозни размери църковен въпрос. Дейността му прескача пределите на Пазарджикката кааза. Той се смята за един от главните деятели особено в България.

Църковният въпрос и църковната борба в Пазарджик възникнала до-сериозно след построяване на църквата „Св. Богородица“ и след като тя била обсадена от махадата, но силна гръцка партия. В тази църква служели осемнадесет свещеници и по слово на гръцки. В махадите на Калдзявава и Чиваскал гърците нямал ноща за вършене. Там в църквата „Св. Константин и Елена“ се служело на български език. В новопострояната църква „Св. Петка“ в Пловдива се служело отпача на български език. Ескариите и другите родолюбие българи в тази махала отбивали жалванията на гърците и гърчещите се борбащи да обсеят тази църква. Още в началото на тази борба Стефан Захариев е главен и неуморен деятел. Той организира борбата, той говори, пише, събира и съвети действа и в Пещера, Неврокол, Сар, Мисирлици и другата. От там получавал писма и дописки, които явявала за негов. Той е секретар на Пазарджикката църковна община и големия права, Пловдивската църковна община също му дала широк явялността. В тази дейност се чувствала и протичава образователни и умни човек. Стефан Захариев се грижи да явярши учители и съвещания, където има нужда. Поддържа се с голямо доверие. Пише дописки, явярши вестници. По църковния въпрос пише наложение (махлар) от страна на населението, събира подписи. Неуморно работи и дейността му има широк обсег. Смед и енергичен, той говори авторитетно пред турските големи и излага исканията на народа си. Давал мнение за бъдещето устройство на църквата. Не случайно бива посочен за заместник на д-р Чомаков в Цариград в 1862 г., като народен изабраник. Макар да е бил готов да замине, отзиваното му се осуетила, защото д-р Чомаков, уредил семейните си работи в Пловдив, остава в Цариград. Това го осърбява и той пише до д-р Чомаков писмо, в което се оплаква, че пловдивската община го наложила пред обществото. И все пак Стефан Захариев не се оттегля от борбата, а продължава да работи прова пловдивския гръцки владика и прова гърцизма. Помоща и активно се включва във всички културни начинания в Пазарджик, действа за отваряне и уреждане на училища и за основаване на читалища. Не е чужд на нишо обществена и стопанска инициатива. Сивитът го едва ли не за директор на училището. Но тази му дейност, особено борбата прова гърцизма, му навлякла лобота на патриархата и в 1859 г. бива отстранен като владички заместник в Пазарджик. Това явявава материалното му положение. Оплаква се от бедността си на д-р Чомаков, но пак не ушва в борбата и е настава да яхл пелина завършек — уреждане на независима българска църква в 1870 г. На 13 април 1871 г. той починал.

Това казваме сега, повече от сто години след смъртта му, да за възврем неговата намет и да покажем, че като народ такави своите първи люде в сторията си, напаче е Стефан Захариев.

Исконно Борне ПОПХАРАЛАМШЕВ

ХУДОЖЕСТВЕН ОТДЕЛ

Мама

Ти бе бедна, плетеше чорапи
на дената си, нощем до късно
и чеванте в своите долани
ти по срабти на винуци разпръсна.

Ти бе бедна, така си отиде.
Ситен дъжд я оплака навкрая.
Варнам, Бог бе разтвори вратите
да посрещне бедничката в рай.

Слова ГИРГИНОВ
абитуриент, СДС

Молитва

Когато вечерта пристигне нежна,
обисне пак небето със звезди,
към тебе пристъпваме с любов, надежда,
о, Майко, а тази нощ над нас ти блъ!

Ний тебе, Майко Божя, величаем,
за теб сърцата ни сега тупят,
за нас моли се в тоя свят безкраен
на твоя Сын Единороден, свят!

Атанас ЯНЧЕВ
абитуриент, СДС

Празнична размисъл

Когато в неделя забият камбани,
и зауци пресладки, от рай избрани,
полкнат да гонят ефира стаен,
един познат глас заговоря във мен!

Как хубаво Бог разпореджа земята
и време за среща е дал с небсата,
днес нашата, впрегната в грижи душа,
напуска шастлива и волна света.

Днес Бог за молитва призвал е човека,
така е било, ще бъде до века,
Днес песенно полвят Божя всемир
Твореца на всичко прославя беспир.

Когато в неделя забият камбани
и зауци пресладки, от рай избрани,
полкнат да гонят ефира стаен,
един познат глас заговоря във мен!

Иван ПЕТРОВ
абитуриент, СДС

В ЗАЩИТА НА МИРА

Апел на Християнската миротворна конференция

Скъпи братя и сестри!

Християнството от цели свят има добър повод да засвидетелства сърдечната си привързаност към своите съармененици, живеещи в Африканския континент. ООН отпрати апел да се обяви „Седмична солидарността“. Ние, християните, искам да последваме този апел, като отпразнуваме 27 май като „Неделя за Африка“.

По милостта Божия ние сме навлезли в епоха, в която необузаваното ислание на колониализма търпи поражение. Част от дълго потисканите народи на Африка сега може свободно и независимо да пристъпи към изпълнение на оманя голема задача, която се нарича от историята рожден ден на народи и държави. Поражението на фашизма през Втората световна война и неговият обществено-политически развал дадоха на антиколониалното движение нечуван импулс и доведоха до разпадане на колониалната система. Изминалите

от тогава години доказваха жизнената сила на сметане досега като неспособен за самостоятелен живот континент; в Африка се образуваха и се образуват нови държави, чинто държавници, учени, творци на изкуството, техници и свещеници са синоие на трудоуни африкански народ. На местото на мисионерските станции възникнаха местни християнски църкви. От 325 милиона жители на континента 67 милиона са християни, 29 милиона католици, 17 милиона протестанти и 21 милиона протестанти служат в Църквата и в света, изгражданки с най-голямо съзнание за отговорност егидата на новия си живот. Те се борят рамо до рамо за съществуването и развнтнето на младите африкански държави против последните останки от колониализма.

Развит на историята дава на всички християни по света без разлика на вероисповедание и националност стимул за радост и благодарност. Бликащата от Евагелието явря траб-

ва да насърчава към деятелност членовете на църквите по целия свят, защото все още на много места в континента белята отчаян най-елментарните човешки права и свободи на африканския народ. Политиката на апатейда на Южноафриканската република, португалското господство в Ангола, Мозамбик и Гвинея-Бисау са факти, против които християните в света са дължин да издигнат решително глас, за да допринесат с всички свои сили и възможности за промяната на тези нечовешки отношения. Ние трябва да си зададем въпрос, дали сме изправили всичко, което ни повелява Евангелието и какво е необходимо да променим в изследването, думите и делата си. Християните от Запада да спрат вниманието си върху досещащата си дейност, защото много области, а които днес са застрашени от глад и мизерия много църковни хора, са някогашни суверенни земи на бялата колонизация. Всяко равнодушие от страна на европейските и сеер-

ноамериканските християни в случаи би означавало отричане на Евангелието. Расовата дискриминация трябва да се ограничава, защото тя ражда нова криза, за която не, християните, сме отговорни пред Кръжа на мира, Волята на Господ Исус Христос е ние без колебание да застанем с думи и на дело начело на борбата за справедливото дело на африканските народи. Само така ние можем да сме истински последователи на Този, който отдаде Своя живот за отрутените и обременените, та вместо господството на злото да възтържествува царството на любовта. Нека е евангелска вяра призоваваме всички църковни общности, които църква са структурирани на ХМК, да дадат своя принос по случай „Неделята за Африка“, чрез събираните помощи и дарения за африканския народ, знаейки, че ние сме едно тяло чрез пролятата за нашето спасение Христова кръв.

P. T.

Помен за Станчо Иванов Визирев

„Все какан се стремим, все чатам на отивамак оубавите:
Лето нима презвѣд — а денят е все славен и доб.
Най вършим и вършим — повар нас са по дните отминала,
а пред нас — вечността, е неперлолата, атеца добла.“

С. ВАКЛИНОВ

С непоколебимата убуденост на този ведря строфа от „Новогодишно“ то си съдворорение, което покойникът Георги Класиров нарече „най-хубавото от всички поетични кадарации в нашия печат за 1961 година“. СТАНЧО ИВАНОВ ВИЗИРЕВ завърши 66-годишния си багословен асма път на 24 март 1973 година.

Всичко в моя многогодишен спомен за този безупречен човек, незабравим църковен служител и талантлив литературен творец започва от югоизточната стая в най-горния етаж на Духовната академия. Зад картонения параван, поиян на стотици негови духовни чедя, се намираше мъченически одър на „Дядо Е“, както всички наричахме с литературни му псевдоними нашия знаменит професор архимандрит д-р Евтимий. Между две груби пейки в средата на голата стая стоеше небрежиямата проста, тежка и продълговата маса, която събираща на шумни в дискусивни „заседания“ вече новия букет от християнски младежи, които следваха в най-радикални факултети, или пък още се учеха из всички видове средни училища на нашата столица.

Помнякога пристигаха направо от гарата и някои от „старите“ ветерани, които преди нас бяха излъскали окулантите пейки. Ние вече бяхме срещали техните имена по страниците на същото списание „Зов“, подписани под разкази и стихове, под критични статии и интересни преводи, както и под сериозните информации за духовния живот у нас и в чужбина тъкмо през предходните години, когато старите долавяха тътен на новията военна стракотия, а младите се учеха да провиждат гласовомените промени в един свят-от зверов и мъченици, от палачи и горци.

Още през първите месеци от тези редовни и неповторими срещи в жилището на Дядо Е аз вече научих името и местото на Станчо Визирев в редакцията на списание „Зов“. Обичай и респектът на нашия бележит професор по апологетика към Станчо Визирев бяха подчертано изпънени през блестящата притетствена статия на Дядо Е, която се появи под заглавието „Трите победи“ по случай венчавката на Станчо Визирев и Пенка Манева. И досега не съм имал възможност да срещна по-кратка, така задълбочен и топлово прекрасен коментар на християнското брачно таинство, което може и трябва да бъде използвано от всеки наш свещенослужител при неговите проповеди.

Станчо Визирев беше „специализиран“ авторитет при редакцията и списването на „Зов“. Рядко излизаше книжка без стихове, разказ, или критична статия от него, или с неговите псевдоними „Станислав Вақлинов“ и „С. В.“ Той почти не отменяваше творец и факт от новата ни художествена литература, която имаша някаква връзка с естетическото и религиозното възпитание на учащата се младеж. Така се появиха редниа очерци за Йордан Йовков и Николай Лилев, за П. Р. Славейков и Димчо Дебелязов, за Ракин и Разпетков. Примерът на негови многозаслужил баща, Иван Ст. Визирев, който с пословично безмозъчие през 1924 год. преведа и издаваха на изнесено от руски професор Бор. Ил. Гладков „Евангелие на Царството Божие“, соди Станчо Визирев с печатарското мастило, а „Зов“ направи от него един от добрите редактори на някогашния църковен периодичен печат. Неговата подготовка, неуморно трудолюбие и въпреки талант достигнаха своите творчески възможности слава в Русе, където протече неподготвеният му живот, като

почти четиридесетгодишен секретар на Доростолската и Червеноката Митрополия.

В този прославен център на възрожденските светлини и революционната саможертва, който пазеше спомена и тленните останки на легендарната баба Тонка и нейните безборъцинове, на местити перарци и знаменити строители на следосвобожденска България, имах щастието да служа четири години под строгото, справедливо и отеческо ръководство на приспавателят и изабраван Доростолски и Червенок митрополит Михаил. Сан духовен син по монашеството на своя някогашен колега от Софийската духовна семинария, Архимандрита Евтимий, Дядо Михаил беше излъскал митрополитската си канцелария и много от русеките си енории е „евтимиевски чедя“. Най-големият служебен стаж и централното място в този пъстр сонм от духовни и мирски църковни служители принадлежеше по неспорно на никого правя на покойния Станчо Визирев. Не беше лесно да се служи при едни Владаяк, като Русекия митрополит Михаил, който не помисли и най-требен копиромич към служебния дял на всекия от своите чиновници. Неговата изискателност и крайна самодисциплина респектираха. Визирев беше продължително трудно на неговата строга „шайфонка“ и безупречно джипеше сложния механизъм на целия административен апарат. Той умеше по-лесно от всички не само да различа нередностите на оригиналния Дядо Михаилов почерк, но и безогледно да предади евентуалното становище на своя Архирей. Скрупулозно усърден, безкрайно честен и достолепно предан, Станчо Визирев така беше спечелил и сърцето и доверето на Дядя Михаилта, че той извървяваше своите неуморни архирейски обиколки и през най-малките села на своята уголемена следа Крайковската спогоба епархия, напълно уверен, че всяка негова поръка и резолюция ще бъдат образцово и своевременно изпълнени. При продължителна отсъствия по време на синодните заседания в столицата, пак Станчо Визирев беше най-редовният при изпращане на почти вседневна информация до Кириарха за всеки важен факт а хода на епархийското ежедневие и това често му доставяше предимства пред неопитния още протосинел, който не веднаж се чувствуваше като стъпалт пред „людицианата“ му секретар. Така трябва да са се чувствували и други протосинелта, на които Станчо Визирев продължи да бъде първият и най-полезен учител в отговорната канцеларска техника. Станчо Визирев никога не злоупотреби обаче със своето „приндигеровано“ положение. А и сега продължаван да бъде убуден, че нито един протосинел не е бил лишен от образователна користност на митрополитския секретар и не е имал повод да се оплаче от неговото служебно заичане на протосинелския ранг и достойнство.

И все пак, не в виртуалното овладяване на канцеларската администрация механизъм покойник Станчо Ив. Визирев остави незаличими следи в анисонерското дело на Доростолската и Червеноката епархийска църква. Трябва да признаем с благодарност, че той придоби русеката и общолюбовна значимост много повече като редактор и плодотворен книжовник към ратифицирало е неговите многогодишни трудове и талантливо умение епархийско книгоиздателство „Воя и живот“.

От малката печатница на незабравимия джорка Димитър

Роглев излизала в стrobна върволица списанията „Зон“, „Вара и живот“, „Нина Божичка“ и „Детска ара“, които обединяваха дарбите, умното и безкористната любов на всички духовни и светски служители при Русенската митрополия. Наистина Дядо Михаил беше възлюбеният, по Станчо Ив. Визарев беше душата на цялата тази възторжена дейност, която винаги им е напълнила атмосферата и себепризнанието на издателите, писателите, публицистите и печатарите от цялата страна. Визарев през епохата на царство Вараджалив, Цариград и Вуверез през епохата на царство Вараджалив, Нисков и не помисляше за конвояр, а всички с въздушен вятър участваха дори в експедицията на безбоятните пощенски писма, които най-сръчно умееше да опакова самият редактор. Казво често изпявал Станчо Визарев от близката невятинца, за да истинска „капка кръв“ от цялото измъчено чиниоцианство... Така той вървяше пообрите няколко реда за запълване на празно местенце, останало по свързването на явков от списанията. И печатарските машини спираха за малко време, докато редакторът им запне „капката кръв“ — някое стихче, цитат или сентенция. Следвае бързят набор на няколкоко реда, изабавното коригиране и ритмичния шум на машината в тисното печатарско помещение, Раждането на една нова книжка или повата на ново томче от стихове на Серафим, от разкази на Станчо Визарев, от студии на Дядо Е, или на Климент Друмек, беше истинска радост за всички нас. С умление ще си спомняме и за прекрасните календарчета на „Вара и живот“, на които Визарев даваше прекрасна тематична физиономия и художествена облик.

Винаги ще се учудвам как смогнале Станчо Визарев да сътрудничи и на другите църковни издания от слова време. „Брой редакторство от Русе си „Християнство на пловодската „Житно слово“. Името на русенския митрополитски секретар гостуваще със стихове и разкази, със статии и литературни очерци по странните почти на всички църковни списания

и най-често в „Църковен вестник“ и „Духовна култура“. Имаше църковно събитие или бележит възпоминание, на което да не се отклане поетичното перо на Станчо Визарев, който в стихове и проза всякога намрееше най-подходящия израз на общото чувство и на своето лично отношение и оценка. Така се повинак стиховете за преработния Панаев Хиландарски, за блаженпомянатите митрополити Михаил и Климент и текстът на календара, изпълнен при отпознанието на Св.Серафим Влахарски Патриарх Кюстен, Украние и вклин на издателството „Вара и Житно“ станала и четирите томчета с разкази на Станчо Визарев: „Под знамба на светостта“, „Гласът на ангелчето“, „Прегнати колене“ и „Живата вара“. Адресирани до възрстни и шеститни християни, тези разкази издължав очароването на едно неосредно религиозно чувство и на едно беспрочно бележитивно дарование, което звучи с простото изящество на прекрасни житиенци. Последна негова творба стана унизитно му и колостивити труд за написване на просторното посто издание на Св.Синод — „Жити на светител“. Как неиздадените негови трудове принадлежат огромнит сборник от хиляди систематизиран материал за проповеди: „Житно слово“ и недовършеният художествен преразка на Четиривагелното: „По стълпите на Божювска“.

Каго един нетленен паметник за дарбата и усърдието на Станчо Ив. Визарев ще остане и неговият възлюблен превод в стихове на „Великия покосан капи на св. Андрей Критски“, който от няколко години се изпълнява при първата и петата великопосани седмици.

Дълбок и благодарен поклон пред светлата памет на многогослужилния църковен служител, общественик и писател Станчо Пнаков Визарев!

Архимандрит ВАСИЛИН

БЛАГОДАРНОСТ

Негово Свещество Българският Патриарх МАКСИМ и сродния възлюбено благодарит на всички, които са взели участие в скръбта им по случая с редица поминали на тяхната неприятелина димитрица Елена Петкова Минкова, както са им оказали лично или телеграфически съболезнования.

Священник митрополит Нинадим благодари на всички, които са имали любезността да го поддръжат за именина дни и от своя страна им желает от Бога здравие и високо добро.

ЪЖЕН ПОМЕН

по случай починалата скръбна година от смъртта на непрежмата им съруга

ЕЛЕНА ДИМИТРОВА ШУТОВА

Именина унизена в програмията „Мр. Брате“ — София

Елена Петкова Шутова (14. V 1872 г.), дъщеря на твоята околица. Останала сама, аз се впустих в безпомощен без 100. Имаша ми по 100 но била мн стотина да поседна ден на живота ми жамот.

Да бъде вечна паметта ти!

От дълбоко пожелание ти съмрут
Димитър

БЛАГОДАРНОСТ

Същият Станчо Нинадим благодари със събититно си по повод печатарската смърт на своя му Борис С. Лисев, починал на 35 година, чикава сродна благодарност.

На Негово Свещество Митрополит Патриарх Визарев и митрополит Софийски и на почетнае Софийски надобрял български епископ за изва-

дванте съболезнования, предадени чрез Негово Превосиенство св. Духовитския епископ Нинадим Визарев на св. Софийска митрополия;

за Превосиенство епископ Нинадим за изваденото от него съзнание за прижисеното дълбоко унизено надобряно слово и изказаното лично съболезнование, изразили от дълбоката на сърцето му смърт като много белия на цялото съобщение и дълбоката любовна аме Божия чин от Брате Нинадим Тавос, събра по случаете и истински Брат в Христа, за възможното извършване грешка по организиране на погребение, за унизените молитви, за унизитно му в слово, за братската поддръжка в служебните обязанности на своя дълбокопомянат и съмрут в скръбта съмрут.

за всички възлюбени и благодарения отак свещенство в делото, които вика усърдието и околото и поддържа Братски си съболезнования на колостивити поминали на издателите и писателите, изказаните лично и изказаните съболезнования, както и за извършените му до отпознанието издател.

на всички му молитви др. Ив. Каландар за прижисеното надобряно слово, в които истински личностизвършаваната работа на поминали като ръководител на група, митрополит-проектант в „Битло, валидотрипан“, цитиране епископ, ополитване и патриархални чиноци чини и съобща по митрополитския канцелярия му на истински чиноци.

на всички, които взеха участие в скръбта ми, като изпитана поминали и присъстване си на поминали и погребението, както и на всички, които издателски и придръжката да поддържа съболезнованията си.

От ангелите

ПОЧИНАЛИ СВЕЩЕНОСЛУЖИТЕЛИ

На 16 март 1873 г. в очинил протопер Влахар Вископ Демирчоз, митрополит, починал в синагогата си в Петрич, Ловница окоп.

В с. Лявония, Славония дуконя окоп, в починал на 2 април 1873 г. старовитиет свещеник Стефан Нинадим Тавос. Починал в роден през 1865 г. в с. Лявония. За свещеник в окопоборит на 19 май 1891 г. в гр. Сомов на Софийска митрополия Мошан.

На 6 април 1873 г. в починал в с. Гербоя, Влахония дуконя окоп, свещеник Борис Нинадим Станковски, роден през 1804 година. Сина дъщеря болелува на 14 април 1873 г. в починал в гр. Странжа, Влахония окоп, свещеник Васил Дочка Влахия. Починал в служба 34 година като митрополит свещеник в с. Волово и гр. Странжа.

На 19 октомври 1873 г. в починал свещеник Стефан Божия Дарова, митрополит свещеник при хиландарски храм „Св. Димитър“ в гр. Славия.

На 23 февруари 1873 г. в починал протопер Васил Вела Уликов, митрополит, свещеник при катедралния храм „Св. Димитър“ в гр. Славия. На 6 април 1873 г. в починал свещеник свещеник в с. Голем Демет, Митрополит окоп, Нина Димитров Терзия.

Сина прожисеното болелува на 29 април 1873 г. в починал свещеник Дарова Демирчоз Влахония окоп, свещеник в с. Бараня, Кюстендилско окоп.

На 6 май 1873 г. в починал свещеник Лярдан Петров Тодоричев, продължил 40 година като митрополит свещеник и прожисен свещеник в с. Мелва окоп, Беловитранско окоп.

Сморт мърлата на смелте си не всички не отпознани добросъвестност и пред на светлата Българска православна църква. Винак да бъде паметта им.

Цена 8 стотинки — годишен абонамент 2,50 лв.;
сметка 11101 БНБ — Софийски градски капи
Печатница „9-ти септември“ — София

Редактор доп. Георги П. Нарез

Печатница „9-ти септември“ — София